

Петар-Емил Митев, доктор филозофских наука, био је истакнути професор политикологије и социологије на Софијском универзитету, оснивач и директор Института за социјалне вредности и структуре „Иван Хаџијски“ и председник Бугарске социолошке асоцијације. Професионална интересовања кретала су му се у областима етнокултурологије и етносоциологије, социологије политике, социологије религије, социологије беде и социологије транзиције Бугарске и Балкана.

Писац је значајних студија из ових области: *Друштвени прогрес и омладина* (Софија, 1969), *Социјална иницијатива и естетичка култура младих* (Софија, 1972), *Социјална активност младих и наука* (Софија, 1980), *Млади и социјална промена* (Софија, 1988), *Бугарска у транзицији* (Софија, 1998), *Развој и беда* (Софија, 2001), *Иван Хаџијски, читан данас* (Софија, 2007), *Карл Маркс човек и будућност* (у коауторству са Б. Попивановим, Софија, 2013), *Young People in European Bulgaria – A Sociological Portrait* (у коауторству са Сијком Ковачевом, Софија, 2014), *Бугари – социолошки погледи* (Софија, 2016).

У формирању погледа на свет Петра-Емила Митева издвајају се две фазе: *прва*, у којој је аутор стварао под утицајем марксистичке парадигме (стваралачки, не из догматске опције) и *друга*, његов прелазак на мултиплуралистичку теоријску позицију. Но, увек је био и остао критички и хуманистички оријентисан истраживач, ангажовани интелектуалац и борац леве оријентације, увек отворен за научне иновације, инсистирајући на креативном јединству између науке и филозофије, теорије и емпиријских истраживања друштвене праксе.

У зрелим годинама окренуо се истраживањима проблема младе генерације Бугарске и Балкана, препознајући у њима актере „будућности која је почела, а која, нажалост, још увек није равномерно распоређена“ (В. Гибсон).

Учини ли се покушај регистровања основних проблемских поља у стваралачком луку Петра-Емила Митева, зажажа се његово континуирано бављење:

- Проблемима младих у контексту друштвених промена (социологија омладине),
- Улогом и значајем социолошком наслеђа бугарског социолога Ивана Хаџијског,
- Етносоциологијом и транзицијом Бугарске и Балкана,
- Положајем мањинских група (Роми и друге националне мањине) и проблемима остваривања људских права.

Повезујући успешно промене у положају младе генерације са променама у бугарском друштву, као и у глобалном светском систему, својим истраживањима дао је немерљив *допринос утемељењу и развоју савремене социологије омладине*. Указивао је на границе и могућности ангажовања и социјалне мобилности младе генерације, на феномен њеног „бекства од слободе“ услед медијске манипулације „друштва спектакла“, на последице феномена „одлива мозга“ и

стварање нове колоније бугарске интелектуалне дијаспоре итд.

Посебно је наглашавао значај изучавања научног дела *Ивана Хаџијског* у националној социолошкој традицији Бугарске, незаобилазне фигуре и утемељивача бугарске етнокултурологије и етносоциологије. Најпре заслугом проф. Митева Истраживачки Институт „Иван Хаџијски“ објавио је најважнија дела овог бугарског социолога: *Бит и душевност за наш народ*, *Оптимистична теорија за наш народ* и *Грађанска смрт и бесмртност*.

Следеће проблемско интересовање проф. Митева повезано је са истраживањем *савремених транзиционих процеса у Бугарској и на Балкану*. Конципирајући и оцењујући бројне истраживачке националне и међународне пројекте драгоцено је допринео унапређењу теоријско-методолошког приступа и критичком сагледавању могућностима развоја балканских друштава у транзицији.

Професор Митев блиско је сарађивао са Институтом за социолошка истраживања филозофског факултета у Нишу у реализацији бројних пројеката између 2000. и 2020. године. Одсудно је помогао у успостављању ближих професионалних контаката са колегама из Института за социологију БАН и Филозофског факултета Универзитета у Великом Трнову, али и са поменутиим Истраживачким центром „Иван Хаџијски“. У прилог ставу да наука не зна за границе говори и његова вишедеценијска посвећеност сарадњи са Институтом за филозофију и друштвену теорију из Београда, Српским социолошким друштвом, Катедром за друштвене науке Машинског факултета Универзитета у Нишу, Центром за балканске студије и ЈУНИР-ом из Ниша и другим бројним научним организацијама и удружењима. Гајио је блиске и пријатељске односе са Светозарем Стојановићем, Зораном Видојевићем, Божидаром Јакшићем, Гораном Башићем, Драгољубом Б. Ђорђевићем, Драганом Тодоровићем, као и са мојом маленкошћу. Заједно са Марком Марковим, пресудно је утицао да се на бугарски језик преведу и објаве најважнија филозофска и социолошка дела.

Професор Петар-Емил Митев био је социолог европског ранга, један од доајена савремене бугарске социологије који је пресудно допринео њеној међународној репутацији и афирмацији. Красио га је високи професионализам, али ће га српски социолози памтити и као оданог пријатеља који је читавог живота радио на успостављању добрих односа између научника из Србије и Бугарске. Био је незаобилазан међународни рецензент српских истраживачких пројеката и научних студија, чест гост на међународним научним конференцијама у Београду и Нишу, драгоцено доприносио ширењу међународне сарадње и повезивању различитих генерација истраживача из Бугарске и Србије. Био је члан међународног издавачког савета часописа „Социолошки преглед“, гласила Српског социолошког друштва и „Балканске синтезе“, гласила Универзитета у Нишу.

Успомену на његов драги лик и велико научно дело чуваћемо трајно, са поносом и поштовањем!

Др Љубиша Митровић,
професор емеритус
Универзитета у Нишу
Филозофски факултет

Проф. др Петар-Емил Митев (1936 – 2023)